

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

V.511.141.2014.GH

**Pan
Andrzej Adamczyk**

Minister Infrastruktury
i Budownictwa
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa

W odpowiedzi na pismo Pana Ministra z dnia 9 września 2016 r. (DTD-V-051-5/TP/2016) w sprawie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pomocy w zakresie zdobywania uprawnień do kierowania pojazdami, pragnę ponownie zwrócić uwagę na konieczność wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 37/13 (OTK ZU nr A/2016 poz. 28).

Nie mogę się zgodzić ze stanowiskiem Pana Ministra, iż obowiązujące przepisy pozostające we właściwości kierowanego przez Pana Ministra resortu umożliwiają udzielenie osobom niepełnosprawnym pomocy w zapewnieniu pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy. Stwierdzenie to pozostaje w sprzeczności ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zawartym w wyroku z dnia 8 czerwca 2016 r., sygn. akt K 37/13. Stosownie zaś do art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

W powołanym wyżej wyroku Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 53 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 54 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2016 r. poz. 627) w zakresie, w jakim nie przewiduje udzielenia przez władze publiczne efektywnej pomocy osobie niepełnosprawnej, wymagającej przystosowania

pojazdu do rodzaju schorzenia w zapewnieniu pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy kategorii B, jest niezgodny z art. 69 Konstytucji oraz art. 20 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169). Nie może ulegać wątpliwości, że w przypadku wydania przez Trybunał wyroku zakresowego lub interpretacyjnego dochodzi do modyfikacji prawa w postaci utraty mocy obowiązującej normy, której podstawą odczytania był przepis wskazany w sentencji wyroku. Orzeczenie Trybunału skutkuje zatem „wycięciem” z takiego przepisu prawnego konkretnego elementu w postaci normy uznanej za niekonstytucyjną (por. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), System Prawa Administracyjnego, t. 2, Warszawa 2012, s. 347-348).

Trybunał Konstytucyjny stwierdził wprawdzie, że wsparcie osób niepełnosprawnych nie musi bezwzględnie polegać na zobowiązaniu wojewódzkich ośrodków ruchu drogowego do zapewnienia tym osobom pojazdu na potrzeby praktycznej części egzaminu państwowego na prawo jazdy. Nie oznacza to jednak, że obowiązujące regulacje prawne pozostające we właściwości kierowanego przez Pana Ministra resortu nie wymagają interwencji ustawodawcy w celu dostosowania ich do stanu zgodności z Konstytucją. Jak bowiem można przeczytać w uzasadnieniu wyroku, *„organizacyjno-techniczne wsparcie osób niepełnosprawnych przystępujących do egzaminu na prawo jazdy może przybrać alternatywnie lub równolegle inną postać (zwłaszcza w odniesieniu do tych niepełnosprawnych, których schorzenia nie pozwalałyby im skorzystać ze specjalnych pojazdów pozostających w dyspozycji WORD). W każdym jednak razie nie może ono mieć całkowicie biernego charakteru. Dlatego, przykładowo, ustawodawca mógłby przewidzieć stworzenie publicznej bazy danych o OSK posiadających odpowiednio przystosowane pojazdy, a nadto rozbudować procedury ułatwiające ich pozyskanie na potrzeby egzaminów praktycznych organizowanych dla osób niepełnosprawnych”*.

Odnosząc się natomiast do kwestii oceny rozwiązań o charakterze pomocy finansowej udzielanej osobom niepełnosprawnym w zdobywaniu uprawnień do kierowania pojazdami (obniżenie opłaty za egzamin, możliwość uzyskania dofinansowania z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych), pragnę zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny uznał obowiązujące regulacje w tym zakresie za faktycznie pozorne. Jednocześnie Trybunał wskazał, że *„ustawodawca mógłby, na przykład,*

przewidzieć – oprócz zwiększenia ulgi w opłacie egzaminacyjnej albo alternatywnie – ponoszenie przez państwo (w całości bądź do pewnej kwoty) kosztów wynajmu pojazdów OSK na potrzeby egzaminów praktycznych organizowanych dla osób niepełnosprawnych”.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r. poz. 1648, z późn. zm.), ponownie proszę Pana Ministra o niezwłoczne zainicjowanie prac legislacyjnych mających na celu wdrożenie zaleceń Trybunału o konieczności udzielenia osobom niepełnosprawnym pomocy w zakresie zdobywania uprawnień do kierowania pojazdami i wykonanie jego wyroku.